

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้มาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และเป็นกุญแจสำคัญของความมีประสิทธิภาพ และความมีประสิทธิภาพขององค์กร ไม่ว่าจะป็นองค์กรในภาครัฐหรือภาคเอกชน เป็นองค์กรระดับชาติ หรือเป็นองค์กรระดับท้องถิ่น การศึกษาวิจัยจำนวนมากทั้งใน ต่างประเทศ และในประเทศไทย ยืนยันได้ว่า ผู้นำหรือภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ หรือประสิทธิภาพขององค์กร รวมถึงผลการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร ความพึงพอใจ ในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร ความเป็นพลเมืองดีในองค์กร รวมถึงการพัฒนา บุคลากรในองค์กร และตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2545, หน้า 98)

การพยายามพัฒนาผู้นำที่ดีนั้นเป็นพื้นฐานของการสร้างผลผลิตหรือบริการ องค์กร จะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำในองค์กรนั้นเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้นำที่ดีจะพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นได้ดี และทั้งสองฝ่ายก็จะช่วยกันสร้างผลผลิตสินค้าและบริการที่ต้องการได้ ในทุกวันนี้ จะเห็น ได้ว่า การฝึกอบรมในองค์กรต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญแก่เรื่องภาวะผู้นำโดยการพยายาม แสวงหาวิธีการใหม่ ๆ มาพัฒนานักบริหารให้เป็นผู้เป็นที่ดี โดยทั่วไปบุคคลเป็นจำนวนมาก มักเข้าใจไปว่า ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของนักบริหารในระดับสูงเท่านั้น แต่ความเป็นจริงแล้ว ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบริหารในทุกระดับต่างก็ต้องมีบทบาทของความเป็นผู้นำหรือ ภาวะผู้นำทั้งสิ้น (สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, 2541, หน้า 253)

ผู้นำกับผู้บริหารจึงแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่กำหนดขึ้นในองค์กร มีอำนาจโดยตำแหน่งและได้รับความคาดหวังในหน้าที่เฉพาะเจาะจง จะมุ่งเน้นที่การควบคุม การตัดสินใจ และผู้บริหารจะต้องมีลักษณะของผู้นำไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ตาม ส่วนผู้นำ

ไม่จำเป็นต้องได้รับมอบอำนาจทางสายงานแต่มีอำนาจโดยวิธีอื่น มีบทบาทที่กว้างกว่า บทบาทผู้บริหารและบ่อยครั้งที่ไม่ได้มีส่วนในองค์การอย่างมีรูปแบบ ผู้นำจะเน้นที่ กระบวนการกลุ่ม การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการใช้อำนาจ กับบุคคลอื่น ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารหรือต่อตัวผู้บริหาร เพราะ ภาวะผู้นำจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จของหน่วยงาน งานจะดำเนินไปด้วยดีและบรรลุ วัตถุประสงค์ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและศิลปะในการบริหารงานของผู้นำ ซึ่งทักษะและศิลปะ ที่ใช้ในการบริหารงาน คือ ภาวะผู้นำ

ผู้นำจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์การ ทั้งนี้เพราะ ผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ควบคุม และควบคุม ใ้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่า ผู้นำควร ทำอย่างไรหรือมีวิธีการนำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพัน กับงานแล้วทุ่มเทความสามารถและความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จด้วยความเต็มใจ มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างบรรยากาศที่สร้างสรรค์ในการทำงาน ผู้บริหารที่ดีจึงต้องมี ภาวะความเป็นผู้นำที่ดีด้วย

ดังนั้น ผู้นำที่แท้จริงต้องเป็นผู้ที่สามารถนำให้คนในองค์กรพร้อมใจที่จะก้าวเดิน ร่วมกันไปสู่เป้าหมายขององค์กรด้วยความเชื่อมั่นและทุ่มเท (ชัยวัฒน์ ชยางกูร, 2550, หน้า 4)

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของผู้นำ และเห็นว่า ผู้นำสมบูรณ์แบบ ในองค์การอุตสาหกรรมจะต้องสามารถสร้างพลังขับเคลื่อนให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อจะ ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ การวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็น ต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรม ในนิคมอมตะนคร จึงเน้นที่ จะศึกษาคุณลักษณะผู้นำที่เหมาะสมที่จะผลักดันให้การทำงานสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น คือ ไม่ใช่เพียงกระตุ้นหรือจูงใจให้ทำเท่านั้น แต่ต้องผลักดันให้ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานด้วยความเต็มใจของผู้ใต้บังคับบัญชาเอง ซึ่งผลที่ได้มาจากการวิจัยเรื่องนี้ สามารถนำไปกำหนดเป็นแผนการฝึกอบรมเรื่องภาวะผู้นำ ในองค์การอุตสาหกรรม ตลอดจนการสร้างเป็นมาตรฐานหรือเกณฑ์ สำหรับการคัดเลือก

พนักงานงานระดับหัวหน้างานที่สามารถเป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะที่สามารถสร้างพลังขับเคลื่อนให้กับผู้ใต้บัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร ของพนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล และประเภทองค์การอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

### สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์ประกอบของคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรมมีอย่างน้อย 1 องค์ประกอบ
2. พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ อายุงาน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรมแตกต่างกัน
3. พนักงานที่ปฏิบัติงานในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมประเภทเหล็ก โลหะและพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กรในองค์การอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

## ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรม ในเขตนิคมอมตะนคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตกลุ่มประชากร ศึกษาเฉพาะพนักงานที่ปฏิบัติงาน โรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมประเภทเหล็ก โลหะและพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค ในนิคมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี
2. ขอบเขตเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาคุณลักษณะที่มีผลต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กรในองค์การอุตสาหกรรม โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ และแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร

## ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการศึกษาคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรม ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย
  - 1.1 คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรม
  - 1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อายุงาน และระดับการศึกษา
  - 1.3 ประเภทอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมประเภทเหล็ก โลหะและพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค

## 2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

- 2.1 องค์ประกอบคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร  
ในองค์การอุตสาหกรรม
- 2.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลัง  
ขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรม

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่สามารถกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และขับเคลื่อนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานไปตามแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน
2. ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและขับเคลื่อนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานไปตามแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน
3. พนักงาน หมายถึง พนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในนิคมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี
4. คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อายุงาน และระดับการศึกษา
5. อุตสาหกรรม หมายถึง ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมประเภทเหล็ก โลหะและพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค
6. คุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและขับเคลื่อนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานไปตามแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน
7. พลังขับเคลื่อนองค์กร หมายถึง ความสามารถของผู้นำที่สามารถนำให้คนในองค์กรพร้อมใจที่จะก้าวเดินร่วมกัน ไปสู่เป้าหมายขององค์กรด้วยความเชื่อมั่นและทุ่มเท

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กร  
ในองค์การอุตสาหกรรม
2. เพื่อนำความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต่อการสร้าง  
พลังขับเคลื่อนองค์กร ในองค์การอุตสาหกรรม ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและเสริมสร้าง  
องค์กร